

Izaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četr leta „ 1.—

Marčnina se pošilja
upravnemu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hč. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Dalečni katol. tis-
kovnega društva do-
Mrajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štev. 32.

V Mariboru, dne 7. avgusta 1902.

Tečaj XXXVI.

Nemštvo na Spodnjem Štajerskem.

Nemškutarji nezavednim Slovencem radi zatrjujejo, da spodnjestajerski Nemci želijo Slovencem le dobro in da hočejo s Slovenci vedno v miru živeti. Tako govorjenje je preračunjeno na to, da se nezavedni Slovenci zasplopijo in pridobijo za nemškutarsko stvar. Ako bi Nemci v svoji večini — nekatere izjeme radi pripuščamo — res bili miroljubni in želeti Slovencem le vse dobro, potem bi na zemlji, na kateri so gostje, ne nastopali gospodstvaželjno in izzivalno. A poglejmo sedaj v naše javno življenje! Če je v občini volitev in se nahaja tam Nemec ali nemškutar, hitro bo zbral okoli sebe vse nezavedne in odvisne volilce ter se ž njimi silil na županski stolec ali vsaj v občinski odbor. In s takim nastopanjem je mir v občini, kjer so prej Slovenci složno živelji med seboj, popolnoma skaljen. Drznost nemškutarjev sega še celo dalje! Ako se Slovenci nočejo udati pohlepnim željam nemškutarjev, pa jih proglašijo za slovenske hujškače.

Kakor se godi pri volitvah v občine, tako se godi tudi pri volitvah v okrajne zastope, v deželnem zboru in državnem zboru. Mariborski okraj je slovenski, a okrajni zastop je nemški. Bistriški, konjiški, gornjeradgonski okraj so slovenski okraji, a večino imajo Nemci in njihovi nemškutarski podrepniki. Povsodi se silijo Nemci in nemškutarji v ospredje, povsodi hočejo dobiti gospodarstvo v roke, a če se Slovenci branijo, so Nemci miroljubni, a Slovenci nemirneži.

Listek.

Upornik.

Poslovenil Ivan Vuk.

I.

Bilo je meseca aprila leta 1772. Po Rusiji so se godile čudne reči. Čete upornikov so se zbirale ter napadale in ropale po vaseh in pustošile deželo. Tam, pri neki veliki skali, kakoršnih se nahaja več po ruskih stepah, so sedeli omenjenega časa mlada žena, kozak in menih. Žena ni bila ravno lepa, ali bila je prikupljivega vedenja in nekaka ljubezljivost odsevala ji je iz očij.

Kozak je bil velik in močan, njegovi svetli kostanjevi lasje viseli so mu valovito po ramah in vratu; imenoval se je Tugarov.

Mož v meniški obleki bil je majhen in vitek, iz oči mu je sijal temen ogenj in akoravno ni nosil brade, bil je videti divjega obraza. Ime mu je Emeljan Pugačev. Rojen je bil v deželi kozakov, v majhni vasici ter služil dolgo vrsto let pod rusko zastavo. Pozneje pa je pobegnil na Poljsko, kjer se je navzel častihlepnega duha ter se vrnil v domače stepe nazaj.

Takrat je vladal car Peter III. Ko se godi naša povest, je ta preminul na nenavaden

Vsakokrat, kadar imamo deželnozborske ali drželnozborske volitve, postavijo tudi Nemci in nemškutarji svoje kandidate. Višenjak, Bračko in v novejšem času Kresnik, so znana imena pri takih volitvah. Nikdar še niso naši nasprotniki prodrli s takimi kandidati, Slovenci jih niso hoteli, a vendar nam jih nasprotniki še vedno ponujajo. Ako bi teh kandidatov ne bilo, vršile bi se volitve mirno, uspehi bi bili isti. A Nemci in nemškutarji nočejo odnehati, oni hočejo volilni b o j. Ali je to miroljubnost?

Nemci skrbijo vestno za svojo bodočnost na Spodnjem Štajerskem. Trg Žalec je prosil deželni odbor, naj mu ustanovijo meščansko šolo. Deželni zbor je to odklonil, češ, meščanske šole niso mnogo vredne, kmalu jih bomo odpravili, zato nočemo novih ustanavljati. A Nemcem govorijo drugače. Dali so jim meščanske šole v Ptaju, v Celju, v Judenburgu ter jim jih obljubili za Knittelfeld in Voitsberg. Nas zanimajo meščanske šole v Ptaju in Celju. Novoustanovljene šole so dekliske šole. Zakaj se za Nemce na Spodnjem Štajerskem ustanovita sedaj naenkrat dve dekliske meščanske šoli? V Mariboru se bo letos otvorilo za Nemke žensko učiteljišče, iz katerih bodo pošiljali ponemčevalne učiteljice na naše šole. Da pa bi dobili dovolj sposobnih deklet za žensko učiteljišče v Mariboru, zato se ustanavljajo meščanske šole v Celju in Ptaju, Maribor jih pa že itak ima. Tako delajo Nemci za bodočnost svojih zavodov, oni delajo po načrtu!

Nemškutarji misijo, da bo narodni mir na Spodnjem Štajerskem, ako se na Nemce

nič ne oziramo in ako lepo mirno ž njimi naprej živimo. To bi bila naša poguba! Nemci delajo premišljeno za svojo bodočnost, nemškutarji pa jih podpirajo. Ako bi se vsi nemškutarji spreobrnili, ako bi postali vsi zavedni Slovenci, potem bi bili Nemci na Spodnjem Štajerskem obsojeni, ostati to, kar so, mirni ponižni gostje, kateri naj bodo hvaležni Slovencem, da med njimi in od njih živijo.

Kdor hoče res narodni mir na Spodnjem Štajerskem, naj naše besede res dobro premisli. Kdor dela za nemškutario, dela za to, da se boji na Spodnjem Štajerskem ne poležejo. Mir bo nastal šele tedaj, kadar bodo vsi Slovenci tudi z a v e d n i Slovenci.

Naša gospodarska organizacija.

Naš kmetski stan bil je vedno le molzna krava. In ta molzna krava je opešala, je obnemogla. Kmetski stan je delal — in propadal. Prišlo je tako daleč, da smo se morali splošnega propada kmetskega stanu, razmere postajale so vedno slabše in slabše, do pogina ni bilo več daleč.

Skrajni čas je bil, da se je kmet zbudil in opazil pretečo mu nevarnost. Razvidel je, da si sam ne more več pomagati — namreč sam, kot pojedinec — in rodila se je zadržna ideja.

Sedaj živimo v dobi zadružništva. Zares, važna doba je za to, polna napornega dela; a to delo je hvaležno — in ne samo to, to delo je tudi vspešno.

in skriven način. To se pravi, neznano je bilo prostemu ljudstvu, nikakor pa ne višjim krogom. Temu carju bil je pa Pugačev polnoma podoben, in v njegovi častihlepni glavi se je porodila misel, povzdigniti se za kneza. V Moskvi, kjer je bilo znano, kake smrti je umrl Peter III., se ni upal pokazati. Sel je toraj v stepo, med poldivje ljudi, ki niso nič pravega vedli, ker je upal, da tam doseže kar je sklenil.

Vendar je bil tudi kozak, ki je Pugačeva dobro poznal, ker sta bila oba iz jedne vasi. Tega moža je bilo toraj najprej pridobiti za se, da ne bi izdal drugim njegovo rojstvo in zvijačo. In ta kozak je bil Tugarov.

Pugačev se ga je toraj lotil z vso zvičajo. Najprej je vzel njegovo hčer za ženo, akoravno jo je mislil potem na tihem zapustiti, in potem je razkladal Tugarovu svoje načrte. In tako smo je našli sedeče tam pri veliki sklali.

«Tugarov», zakliče Pugačev, ko tako sedijo, «do sedaj se nam je sreča smehljala. Pred 6 letmi še nismo imeli niti jedne kopike in danes štejemo lahko čez milijon rubljev. Tedaj nismo imeli še niti jednega vojaka, sedaj imamo pa celo armado.»

«Da», odgovori kozak, «sreča ti je mila, ti postaneš car. Ali se me še boš tedaj spominjal, da sem ti tudi jaz pomagal do pre-

stola? Dal sem ti svojo hčer Sofijo. Ne zabi nikdar, da ženska, ki je tvoja uboštvo delila s teboj, tudi vredna, da uživa čast in moč.

«Jaz je ne zabim nikdar!» odvrne Pugačev.

«Emeljan», reče žalostno Sofija, «kako srečni smo bili tukaj; zakaj zapuščamo naše stepo? Kaj nam pomaga moč in bogastvo? Jaz hočem le tebe ljubiti, drugega si ne želim?»

Komaj je izrekla te besede, kar se je zaslišalo kričanje iz daljave. Kmalu nato so pridrvili kozaki in s kosami oboroženi kmetje, ki so bili jedro upora.

Pugačev pregleda urno dolge vrste divjih bojevnikov in poklekne pred zastavo. Ko vstane, pogleda pomenljivo Tugarova in vslikne: «Država je naša!»

II.

Malo oseb je v novejšem času tako težko popisati, kakor Katarino II., udovo po carju Petru III. Dozdeva se nam, kot bi bili v njej združeni dve ženski. Mirno piše z jednim in istim peresom sedaj pesmice, pisma, in z istim peresom podpiše smrtno obsodbo. Med tem ko Pugačev zaseda deželo za deželo, si mirno dopisuje s prijatelji o tem čudnem pustolovcu, ki si domisljuje, da bo z neko-

Posebnejši listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoludne.

Že se dviguje kmetski stan, se krepi in trdi, a to samo tam, kjer je zadružništvo že dosti razvito.

Pri nas seveda ne moremo govoriti o razvitem zadružništvu, ono še je pri nas v povojuh.

Nekaj pa vendar že imamo, nekaj se je tudi že pri nas storilo — in to nekaj hočemo malo natančneje pogledati.

Na Sp. Štajerskem je 134 vknjiženih zadrug; od teh je posojilnic 75 in drugih zadrug 59.

Med temi je 24 nemških posojilnic in 12 nemških zadrug.

Na te se ne bomo ozirali, če tudi bi to potrebno bilo, kakor se je pokazalo v Št. Lenartu v Slov. goricah.

Pa vse te nemške posojilnice in skoraj tudi zadruge životarijo od Slovencev — in bodo s časom zginile, — samo da se slovenske posojilnice in zadruge primerno pomnožijo.

Slovenskih posojilnic je 51, skoraj vse so udnje «Zveze slovenskih posojilnic» v Celji; le nekatere so si poiskale drugod zavetja in sicer pri «Gospodarski zvezi» v Ljubljani.

Vrh tega so vse do sedaj s pomočjo z Gradca vstanovljene Raifajzenove posojilnice — kakih 10 menda — pri štajerski zvezi v Gradcu.

Slovenskih zadrug je 47; po največ se imenujejo same: kmetijske zadruge, kmetijska društva, v 3 slučajih izrečeno konzumna društva; pa so tudi bikorejske zadruge in celo ena zavarovalna.

Jako mnogo teh zadrug pečalo se je izključno le s konzumom, (takih je jako malo, sedaj samo 6. Opomba uredništva), če tudi so se imenovale kmetijske zadruge itd.

In take zadruge so postale same sebi prava nadloga — in že opuščajo nevarno polje konzuma in postajajo to, kar prav za prav morajo biti, če hočejo res koristiti našemu ljudstvu.

Le take zadruge koristijo našemu ljudstvu, ki imajo namen pomagati mu, da pomnoži in zboljša vse svoje pridelke in je ugodno v denar spravi, toraj da se mu dohodi povikšajo.

Kdor drugače misli — in dela, pač ne pozna, oziroma ne razume, kar našemu kmetu koristi.

Posebnih vspehov še pri naših zadrugah do sedaj nismo mogli doživeti, ker so bile po največ same sebi prepuščene.

Nikogar ni bilo, da bi je vodil; godilo se jim je kakor piščetam, koje koklja zapusti, kakor hitro zlezejo z jajca.

likimi stotinami pijanih kozakov priboril prestol.

Nekega dne sedi v pisarni. Zraven nje je princesinja Ašov in grof Panin, odgojitelj njenega sina, velikega kneza Pavla.

«Ali je res», dě z zaničljivim nasmehom, «da nosi ta kozak svoj obraz tako visoko, da mu nikdo ne more v obraz pogledati?»

«To se lahko prepričate», odgovori prinesinja, «ako Vaše Veličanstvo prime tega upornika z nekoliko ostrejšim orožjem, kakor da ga samo prezira. Upor je mnogo nevarnejši, kakor se je od začetka mislilo, ker se mu je pridružilo skoraj vse priprsto ljudstvo.»

«Naj pa bo», odgovori Katarina; «pa kaj je to, priprsto ljudstvo, ti hlapci?! Nič druzega, kakor da se dado samo zapeljevati, ter se tiho plazijo, boječi se vzbudit le majhen šum, da ne bi prišel do naših ušes. Ako bi ne bilo ravno sedaj vojske s Turki, in ako bi bil Bibikov boljši vojskovodja, bila bi že vstaja davno zadušena.»

Na te besede molči Katarina nekaj hi pov, potem pa se obrne do grofa Panina:

«Oprostite, moram pisati na Voltaira.» V tem trenutku vstopi ordonančni častnik, bled in prašen ter se bliža carici.

«Kakšne vesti prinašate?» vpraša ga Katarina.

Skušale so samostojno delati, preslabo so bile, ni šlo, skušale so se zjediniti, hotele so svojo zvezo ustanoviti — a oblasti take zvezze niso dovolile, če ravno že mnogo sličnih zvez obstoji.

So pač slovenske zadruge, kojim se sme zadružni zakon drugače tolmačiti.

Nekaj naših zadrug se je zateklo na to h «Gospodarski zvezi» v Ljubljano, nekaj jih je pristopilo štajerski zvezi zadrug v Gradcu — nekaj, oziroma največ, pa še jih samotari.

Katere imajo brav?

«Gospodarsko zvezo» v Ljubljani rodila je oziroma ji je kumila politika (krščansko-socialna politika, ker liberalna ni imela smisla za gospodarske potrebe! Opomba uredn.). «Gospodarska zveza» veže politične somišljenike jedne stranke (ker še liberalci vedno nočejo nič vedeti o skrbi za narodno gospodarstvo. Opomba uredništva) v gospodarskem oziru. V našo gospodarsko organizacijo se pa politika ne sme mešati. (To je tudi nazor kranjskih katoliških politikov, za to je dr. Šusteršič od «Zvez» odstopil. V «Zvez» slovenskih posojilnic pa ne pride, kdor ni liberalec ali vsaj jako miren! Opomba uredništva).

Sicer bi pa imeli tudi z gospodarskih ozirov pomisleke, vezati naše zadruge s kranjskimi.

Slovenski Štajer je gospodarsko močnejji, ko cela Kranjska, kar bodo v drugem članku s stevilkami dokazali.

Če so naše zadruge v skupni zvezi s kranjskimi, bi morale biti po razmerju gospodarske moči zastopane v načelstvu, nadzorstu in tudi uradništvu — — to mora biti naš pogoj, kojemu še pridružimo pogoj, da se odstrani politika z gospodarske organizacije.

Se vezati na Gradec, pa kot Slovenci tudi ne moremo; mi bi mogli sicer s štajerskimi zadrugami skupno delati, pa ne v okrilju ene zvezze; svojo zvezo bi morali imeti, ali pa vsaj samostojno podzvezo.

Sicer smo pa hoteli v tem članku le opisati sedajno stanje našega zadružništva, kakor si pa mislimo razvoj istega, sledi v bodočih člankih. ski.

Politični ogled.

Nova zakona. Cesar je potrdil od zbornice sklenjen zakon, da se odpravijo državne mitnice, in zakon, da se uvede nov davek na vožne listke po železnicah. Zakona prideta s prihodnjim letom v veljavo.

«Slabe, Veličanstvo», odgovori častnik, «vse proti Pugačevu poslane vojske so pobite. Obrst Bulov je bil s celo posadko Orenburga pobit in slovečega astronoma Loviečza so lopovi nataknili na kol ter ga nosili okrog, češ: „da bo bližje zvezd“. Mnogo mest je razdiani in sovražnik je še le tri dni oddaljen od Moskve.

«Dobro, idite!» reče osuplo Katarina, dokonča pismo in ga odda strežaju.

III.

Vest o sovražniku ni bila pretirana. Pugačev je razpel šotor pred vrati Moskve. Njegove zmage so ga ohrabrike, da ni bil več takoj plašljiv, kot v začetku. Upijanil se je ob svojih zmaga, udal se razuzdanemu življenju in tako zgubil ugled pri vojakih. Da sta mu ostala Tugarov in Sofija še zvesta, se to ni prigodilo radi priateljstva, posebno od strani Tugarova ne, ker je Pugačev zavrgel svojo ženo Sofijo in se zavezal z drugo.

Vznemirjen od temne prihodnosti se je v trenutku, ko bi lahko žel sad svoje slesparije, poprijel raje zvijače, kakor da bi se pomeril v odločilnem boju.

Podkupil je častnika caričine telesne straže, da bi ga pustil približati se Katarini ter jo umoriti. Z dogovorenim znamenjem z lučjo hotel je dati svojim prijateljem po dovršenem umoru znamenje.

Obisk pri cesarju. Naš cesar biva sedaj na letovišču v Islu. Dne 3. avg. ga je tamkaj obiskal rumunski kralj Karol, kateremu se je pripravil lep sprejem. Na Dunaju se je kralj delj časa razgovarjal o balkanskih razmerah.

Razmere v Nemčiji. Tajni svetnik finančnega ministrstva Löhning v Poznanju se je zaročil s hčerko nekega vladnega tajnika, ki je bil prej pri vojski ter tamkaj spravil do feldvebla. To pa je ministrstvo smatralo kot sramoto, da se svetnik oženi s feldveblovo hčerko ter ga je penzioniral. Služiti cesarju kot feldvebel, ni sramotno, toda ako se poštene feldveblove hčerke možijo s cesarskimi uradniki, to je sramotno. Taki so Nemci v rajhu!

Naslednik kardinala Ledohovskega. Za papežem najuplivnejša oseba v upravi katoliške cerkve je prefekt propagande. Veliko je škofov, katere on imenuje. Za to je bilo vse radovedno, koga bodo papež po smrti kardinala Ledohovskega imenovali prefektom. Zdaj se je imenovanje izvršilo. Prefekt propagande je postal kardinal Gotti, o katerem mnogi trdijo, da bo naslednik sedanjega papeža Leona XIII.

Nemiri na Francoskem. Francosko ljudstvo si ne da mirno zapisati redovniških šol, kjer so njegovi otroci imeli vrle in skrbne učitelje ter učiteljice. Povsodi vlada velika nevolja proti vladinem ravnjanju. Dogodi se tudi, da se morajo vladne osebe, ko zapisajo redovniške šole in izganjajo redovnike, umakniti navalu razdražene množice. Katoliška zavest postaja vedno večja na Francoskem in to je dober nasledek vladnega nasilstva.

Strajk kmetovalskih delavcev v Galiciji. Iz Galicije prihajajo, kakor smo že zadnjič nakratko omenili, veleresne in žalostne vesti o gibanju med bednim kmetovalskim prebivalstvom. Kakor je znano, tvorijo Malorusi veliko večino delavskega prebivalstva, zemljišča pa so večinoma v rokah poljskih plemenitašev, katera jim maloruski poljedelci obdelujejo proti odškodnini. Po tem je tudi razumljivo, kako so mogli Poljaki, dasi v manjšini, proriviti si veliko večino galiških državno- in deželnozborskih mandatov in s tem tudi gospodarstvo v deželi. — Življenje delavskega kmetiča, ali prav za prav poljedelskega dñinara, je skrajno žalostno: poljski vlastelini ga za obdelovanje svojih posestov tako malo oškodujejo, da mu ni mogoče ne živeti, ne umreti. Naravno je torej, da so se Malorusi slednjič naveličali tega neznosnega stanja ter da si prizadevajo zboljšati svoje gmotno stanje. V dosegu tega so kmetijski

Bilo je zvečer, ko je Tugarov pred šotori, ki so ležali krog Moskve, nemirno hodil gor in dol. Strašen srd, katerega je le siloma zadrževal, žarel mu je iz očes.

Njegova hčerka Sofija, ki je nekoliko oddaljena od njega sedela, ga je skrbno in strahoma opazovala, in čim dalje večji strah jo je obhajal, da je padla jokaje pred očeta.

«Oče», vskliknila je proseče, «odpusti mi, — ne umori Emeljana!»

«Zakaj bi ga moril, dete?» reče kozak z nenavadnim glasom. «Zakaj bi ga moril? Ali nisem njegov prijatelj, njegov pomočnik?» —

V tem hipu stopi iz šotorja Pugačev, rudeč od vina, na strani nove žene.

«Pugačev, čas je!» zakliče kozak s pobešenimi očmi, da bi prikril svojo jezo. «Obleka, da se preoblečeš v telesnega stražnika, je pripravljena. Bodi previden in ti si car!»

«Tako, pojdi in me oblec!» zapove Pugačev.

Nato pogleda dvoumno na poslopja Moskve ter dene obleko telesnega stražnika na se, objame še enkrat ničvredno ženo ter odide.

«Proklestvo in pogubljenje!» zagodrnja kozak, preteč za njim. (Konec prihodnjič)

delavci v galiških okrajih začeli zaporedoma prestopati v štrajk, kateri se je že močno razširil in zadobiva dan za dnevom večjo obsežnost. Oblastva so razposlala po deželi vojaštvo, katero ima paziti na red in so se med vojaštvom in kmetijskimi delavci na raznih točkah dogodili že manjši spopadi, ki so zahtevali človeških žrtev. Cele stotine štrajkovcev so bile že aretirane na nekaterih krajih radi teh izgredov. Štrajka ne vodijo socialisti, marveč ga vodi maloruska stranka, na čelu jej maloruski državnozborski in deželnozborski poslanci Romančuk, Barwinski, Kos in drugi, ki so izdali proglas, pozivljajoči vse maloruske kmetijske delavce, naj stopijo v štrajk, a naj se ne poslužujejo nasilstev.

Po vojski v Južni Afriki. Angleži so začeli uvidevati, da vendar ne gre kar pri belem dnevu oslepariti Burov za njih svobodo in pravico, ker si znajo s tem nakopati novo vojno, v kateri gotovo izgubé. Izmislili so si torej miroljubnejši način, da si pridobijo Bure. Razglašati so začeli po svojih listih, da ne gre postopati prestrogo proti onim Burom, ki se še branijo priseči udanost angležkemu kralju, ker jim treba upoštevati njih žalost nad izgubo samostnosti, jednak kakor pri vseh takih narodnostih. Bolje je, da se Buri pridobe z dobrohotnostjo in da se Anglija ne pokaže nasproti Burom tako, kakor Nemčija proti Poljakom. V zbornici je te dni celo Chamberlain imel dolg govor v prilog Burom. Mej drugim je posebno svaril vlado, da naj ne skuša z angležkim naseljenjem iztisniti Burov iz Južne Afrike marveč, da jim da tako deželnou upravo, da se bodo mogli popolnoma svobodno gibati kot narod. Kdo ve, ali bodo Buri verjeli tem medenim besedam v Londonu?

Dopisi.

Šmarje pri Jelšah. (Politično zborovanje.) Lani je bil trg Šmarje pri Jelšah pozorišče vročega bojevanja katoliške in liberalne struje na Spodnjem Štajerskem. Toda osebe, ki so bile tedaj najbolj korajzne, so se kmalu poizgubile ali pa so morale stopiti v ozadje, in zadnjo nedeljo vršil se je v Šmarju ljudski shod popolnoma mirno. Sicer so bili naznanjeni med govorniki tudi možje, ki nikakor ne vzbujajo zaupanja pri naših pristaših, vendar oseba državnega poslanca dvornega svetnika dr. Ploja, ki je prevzel vso odgovornost za shod, nam je jamčila, da se ne bo naredila nobena gonja proti stranki, ki prisega na staro geslo štajerskih Slovenscev: Vse za vero, dom, cesarja! Razven državnega poslanca dr. Miroslava Ploja so govorili tudi vseučiliščnik pravnik Kukovec o jugoslov. vseučilišču, nadučitelj Strmšek, ki je še lani hodil roko v roki z zanim ponkovskim študentom, o važnosti ljudske šole, in g. dr. Karlovšek iz Celja, ki je pri zadnji državnozborski volitvi še spreobračal v Grobelnem »farške podrepnike«, o gospodarskem položaju. G. dr. Karlovšek je govoril zanimivo in šaljivo. Državni poslanec dr. Ploj je v izbornem govoru obrazložil porod naše ustave, živo slikal zatiranje štajerskih Slovenscev ter poročal o svojem in svojih poslancev tovarišev delovanju v državnem zboru. Temeljito je potem obravnaval nameravano novo pogodbo z Ogersko ter izrekel, da naši poslanci ne marajo ločitve od Ogerske, ako bo pogodba pravična. In da bo pravična, da bo odgovarjala našim koristim, za to mu je porok sedanjii minist. predsednik dr. Koerber, ki v tem vprašanju nasproti ogerski vladne pozna nobene šale. Slovenski poslanci bodo varovali vedno koristi in težnje svojih volilcev, njih geslo je in ostane: Vse za vero, dom, cesarja! Živahnha pohvala je sledila poslančevemu govoru. Izreklo se mu je popolno zaupanje.

Sprejele so se resolucije za slovensko vseučilišče v Ljubljani, za samoupravo Spodnjega Štajerja in g. Kušcu se je poželelo, da

bi tudi dr. Tavčarja in tovariše spravili pod streho skupnega jugoslovenskega kluba.

Shod je vodil šmarski župan g. Ferlinc, ki je sklenil zborovanje z živio-klici na cesarja.

Dol. (Iz potne torbe.) Že od nekdaj mi je največje veselje, ako morem za nekaj časa zapustiti svoja vsakdanja opravila ter iti nekoliko med božji svet. Tako so me tudi letos krasni julijevi dnevi izvabili, da sem napravil kratek izlet. Pot me je vodila ob zeleni štajersko-kranjski meji ter me pripeljala tudi v prijazni zakotni Dol. Prvi pogled na malo, a sicer čedno vas, je napravil žalosten utis na-me; oko obstalo mi je namreč na cerkvi, ki je tako revna in slaba, kakor malo kje. Pozneje sem zvedel, da nameravajo zidati novo; toda razne zapreke ovirajo to potrebo že tekom let. Največ je temu kriva nesloga in pa pomanjkanje denarja. Dal Bog, da bi se skoro spolnile vroče želje dolskih — za dobro vnetih — župljanov, da bi postavili skoraj prostorno in lepo farno cerkev. Zvedel sem tudi, da imajo tukaj posojilnico in čitalnico (bralno društvo). Toda vse je tako tajno, da ni jedna ne druga nima niti napisa, da se ne ve, kje da je. Za čitalnico jim baje služi že dalje časa tesna šolska veža, med tem ko je v vasi dovolj zato pripravnega stanovanja do časa, da si uredijo zato odmenjeno poslopje. Nadalje imajo tudi domačo požarno brambo, katera se je še le pred kratkim ustanovila, ki pa vrlo napreduje. Sliši se, da namerava prirediti v kratkem veselico. Vrlo dobro! Le na noge, dolski mladeniči! Posnemajte svoje vrstnike, slovenske mladeniče, po širni slovenski zemlji, ki se zbirajo v razna društva ter prirejajo veselice, predstave, občne zbole in tako z združenimi močmi odbijajo napade naših nasprotnikov. Pokažite tudi vi, da ste sinovi matere Slovenije. — Nadalje imajo tudi tukaj nekaj postaj za streljanje proti toči, in sicer na Kovku, Kalo in Marnem. Le žal, da se je v najbolj primernem kraju, v okolici Sv. Jurija, ta stvar opustila, in sicer v obližju gospoda župana. Dobili so tudi tam topice kakor drugod. Vozili so jih od Poncija do Pilata, pa jih nobeden ni hotel. Nazadnje pa so jih zavlekli k Sv. Štefanu, kjer še sedaj čakajo, da se jih usmili kak «uzmovič». Možje, to ni prav! Ako streljanje drugim koristi — ali vsaj ne škodi — zakaj bi pa vam ne, posebno ko ste jih dobili zastonj. Stalo bi vas samo malce truda, ki bi se vam pa zdatno povrnil. Priča temu vam je zadnji dogodek, ko je toča v okolici Sv. Jurija precej škode naredila, dočim so kraji, kjer se je streljalo, bili obvarovani pred njo. Pri Sv. Štefanu je nekdo, ki se jezi na «Naš Dom» zato, ker se peča s «Štajercem». Menda se mu uboga «para» smili. Čudno! «Naš Dom» pa ne, ko ga «Štajerc» vendar tako nesramno napada. Po njegovem mnenju naj bi bil «Naš Dom» gluhi in nem, med tem ko bi «Štajerc» udrihal po njem. «Še mravlja se brani!»

Naj prenaredi «Štajerc» svoj, ne baš lepi program, da ne bo opravljal in obrekoval, potem bo tudi «Naš Dom» molčal o «Štajercu». Sicer pa itak vemo, kaj tiči pod klobukom. — Potem sem izvedel, da so imeli v Šent Jederti veselico, katero je priredila čitalnica, in da se je dobro obnesla. Vdeležba je bila baje precejšna — samo Dolanov letos ni bilo kakor lani, razun par oseb. Menda jih je strah, ker se na slovenskem nebu že dani in bo treba vstati. Predno končam svoj pot, sem jo mahnil še v starodavne Rimske toplice, kjer se je že v davnej preteklosti kopal mogočen Rimljan. Ogledal sem si med tem tudi malo vasico z okolicico, župnije Sv. Marjete. Prijazen, romantičen kraj. Tukaj je še vse v starem normalnem položaju. O narodni naprednosti ni tukaj niti govoriti, zato sem jo hitro popihal od tod na kolodvor, tam sem zasedel železnega konja in v kratkem času sem bil zopet doma.

Popotnik.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Politični shodi. Dne 24. avgusta pooldan ob 3. uri priredi katoliško slovensko politično društvo »Sloga« javen shod v magistratnem poslopu v Središču. Poročala bosta gg. državni poslanec dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj in deželnji poslanec dr. Franc Rosina. — Isti dan bržkone (zanesljivo se bo naznalo v prihodnjem listu) priredi katoliško politično društvo za vranski okraj shod v Vranskem, kjer bo poročal državni poslanec vitez Berks.

Dijaški shod v Šmarju pri Jelšah. Veliko število večinoma štajerskih slovenskih vseučiliščnikov se je zbralo zadnjo nedeljo na zaupni shod v Šmarju pri Jelšah. Sobo za shod so dobili v ondotni ljudski soli. Posvetovali so se o gmotnem položaju dijašta, o kulturno-političnih strujah na Slovenskem ter o tem, ali še se naj mimo društva »Bodočnost« ustanovi enako društvo tudi za kraje med Savo in Dravo. Predsedovala sta shodu pravnik g. Sagadin in medicin g. Spinler. O gmotnem stanju je poročal modroslovec g. Pušenjak. Večina dijakov nima na mesec niti 20 forintov za hrano, stanovanje, knjige itd. Posojilnice v Mariboru, v Celju in v Ljutomeru se bodo naprosile, da tako izdatno podpirajo vseučiliščnike kakor ptujska posojilnica. Tudi na druge posojilnice, na okrajne zastope in občine se bodo dijaki obrnili za podpore. Društvo »Radigo« se premalo ozira pri podporah na Štajerce. Pri posvetovanju o kulturno-političnih strujah se je na predlog g. Sagadina sklenila izjava, da se dijaki ne priznavajo ne liberalcem, ne klerikalcem, ampak hočejo biti odločno (radikalno) narodni ter z izobrazbo v digniti narod in ga rešiti pogina. Mimo »Bodočnosti« se ne bo osnovalo drugo društvo. Na to je sledil skupen obed. Pred ljudskim shodom, o katerem poročamo med dopisi, zbrali so se dijaki pod zastavo »Triglava« ter s spremljevanjem godbe odkorakali skupno na zborovališče na Ferlinčevem vrtu. Ob 8. zvečer se je začel koncert. Dijaki so krasno peli pod vodstvom modroslovca g. Mastena. Samospevi pravnika g. Ašiča obudili so veliko občudovanje. Mojsterski je igral na gosli gosp. Serajnik, na glasovirju ga je spremjal učitelj godbe g. Arzenšek iz Celja. Z resnim, lepim nastopanjem so si pridobili gospodje dijaki ta dan še večji ugled med občinstvom.

Zaroka. V Ljutomeru se je zaročila gospica Angela Vršič, iz znane rodu ljudne rodbine trgovca Vršiča v Ljutomeru, z gospodom Franom Čeh, učiteljem istotam. Bilo srečno!

Štirje brati. Č. g. Tribnik Karol, župnik v Jurjkloštru, je dne 4. t. m. obhajal tridesetletnico službovanja svojega kot duhovnik. Slavnost se je vršila v ožjem krogu njegovih troje bratov, ki so učitelji, namreč gg. Arnošt, nadučitelj na Spodnji Poljskavi, Ludovik, nadučitelj v Zrečah, in Henrik, učitelj v kaznilični v Mariboru. Še mnoga leta vsem štirim bratom!

Strela je vdarila dne 1. avgusta populudne v Gornjem Porčiču v jagnet in je ubila zraven stoječega Ferdin. Ketiš. Tri blizu stoječe otroke je omamilo. — Vdarilo je tisti dan pri Sv. Antonu v cerkveno poslopje, katero je do tal pogorelo. Tudi eno kravo je ubilo.

O požaru v Podovi dne 30. julija se nam še piše, da sta zgorela dva otroka, 5 in 4 leta stara, Ivana Fingušta v Podovi. Požarni brambovci so prihiteli iz Rač, Frama, Maribora in iz Cirkovce. Škode je 100 000 K. Vsak pogorelec je imel zavarovano poslopje, nekteri tudi seno, žito in slamo.

Preprečen samomor v ječi. 22 letni Matijas Pavalec, kateri je bil zaprt zaradi raznih goljufij, ki jih je izvršil v Celju, se je hotel v petek, dne 1. avgusta v ječi s svojim jermenom obesiti. Preprečil ga je paznik, ki ga je opazil o pravem času.

Zgorela je v sredo po noči hiša, klet in preša Martina Zemljič na Policah pri Radgoni. Na kak način je ogenj nastal, se ne ve. Zgoreli sta tudi dve svinji.

V Petrovčah so se vršile občinske volitve dne 10. julija 1902 popolnoma mirno in so se izvolili razun enega, kateri se je sam odpovedal, vsi dosedajni odborniki. Potem je bila volitev župana in svetovalcev dne 27. julija t. l. Županom je bil sedaj tretjikrat izvoljen enoglasno Anton Koren, svetovalcem tudi enoglasno Franc E. Fridrik, Jakob Roter, grof Jurij Salm, Jurij Planinšek in Anton Vizjak. Blagajnikom je izvoljen Franc Žužej. Ta volitev je dokaz, da vlada pri nas edinstvo.

Ne kupujte sreček. Nam se piše, da po deželi hodijo agenti, ki razpečavajo srečke ali loze »Rdečega križa taljanskega« in druge, to pa za denarstvene barantače po krajih Amsterdam, Monakovo, Hamburg, itd. Naša politična oblastva so županstvom naročila, naj očitno svarijo pred kupovanjem takih sreček. Pred seboj imamo tiskano okrožnico, s katero »A. Balog & Co.« v Monakovem svojim kupcem naznana, da pogodba pride ob veljavno, ako se je iz kakoršnegakoli razloga zamudil obrok obljubljenega vplačevanja. Omenjeno srečko kupec dobi v roku šele tistokrat, ko je za-njo bil doplačal ves znesek 72 kron. — Mi dajemo sledeči nauk: kdor že hoče imeti kakšno srečko, naj si kupi domačo avstrijsko in pri domačem oskrbovalcu sreček, predno pa kupi, povpraša naj duhovnika ali učitelja, ali drugega dobrohotnega zvedenca.

V Zrečah ima društvo »Južna železnica« svoj premogovnik. Dosedaj premog vozijo vozovi po navadnih cestah. Zanaprej pa bo društvo dobilo svojo lastno cesto, namreč železnično do Konjic. Razlastitev dotičnih parcel v katastralnih občinah Konjice, Skalice, Radanaves in Zreče se je izvršila te dni. Pri komisiji sta uradno navzoča bila dva strokovnjaka ali zvedenca rudarska in dva poljedelska.

Otvoritev planinske koče. V četrtek dne 21. avgusta t. l., ob 10. uri dopoludne bode otvoritev planinske koče na Lisci (947 m.) nad Razborom v Laškem okraju. Na Lisco je od Zidanega mosta ali pa od Sevnice 3 ure hoda. Liska slovi že od nekdaj po izredno krasnem razgledu. Vzpored slavnosti priobčimo pozneje. K obilni udeležbi vabi slovensko planinsko društvo.

Celjske novice. Kakor daleč segajo naše poizvedbe, smo bili naš poročevalec in vsled tega tudi mi glede poročila, da je Nemec Kandolf ubil nekega hlapca, speljani na led. Zato danes preklicujemo ono novico v polnem obsegu ter izjavljamo, da sploh nismo hoteli škoditi gospodu Kandolfu na njegovi časti, ampak smo prinesli novico samo kot navadno časnarsko poročilo. Svoje poročevalce pa zopet in zopet prosimo, naj bodo previdni ter naj poročajo le reči, ki so se istinito dogodile. Mi tukaj v Mariboru ne moremo, kadar dobimo kak dopis, naenkrat hiteti na kraj, od koder nam je dopis došel, in se prepričati o pravem položaju, ampak se moramo v mnogih rečeh popolnoma zanesti na poročevalce. Neistinito poročevanje nas spravi v najhujše zagate, vsled katerih moramo, čeprav brez krivide, trpeti potem mi in naš list.

To je narodnost! Sobotni »Narod« ima tudi naznanilo: »Radi povečanja lista se išče vajan žurnalist kot sotrudnik. Ponudbe na »Štajerc« v Ptiju.« Mi tukaj na Štajerskem z vsemi silami delujemo, da bi izginilo kmalu glasilo nemškutarjev in Nemcev »Štajerc«, kranjski liberalni list pa še gre na roko našim nasprotnikom. Radovedni smo, kaj bi sedaj notar Baš rekel o narod-

nosti »Sloven. Naroda«? Tako vendar le ne gre dalje! To je velik škandal! A naše razumništvo je tako leno in zasporno, da ga že tudi taki škandali več ne vznemirjajo.

Biskup Strossmayer je dne 5. avg. slavil na Slatini 60 letnico, da je bil na duajske vseučilišču promoviran doktorjem sv. pisma. Na predvečer so mu svetokriški cerkveni pevci napravili podoknico; ne samo Slovani, ampak tudi Nemci in Madjari so zlasti dobro izvezbani mešani zbor občudovali. Moški zbor je zapel Ferjančičev »Po-zdrav« in Volaričev »Slovenski svet«, mešani zbor, 40 pevcev in pevk, pa P. Angelikov »Ave Maria« in Volaričeve »Večernico«. Biskup se je ginljivo z okna zahvalil za to ovacijo in iz sto in sto grl mu je trikrat zodonelo »živijo«! Dne 5. avg. je Prevzvišeni zjutraj maševal v kapeli, ki je bila polna odlične gospode. Dopoludne so mu razni gostje prišli čestitati, med temi ogrski škof pl. Mesleniy. Opoludne pa se je prišla poklonit hravtska deputacija, okoli 70 gospodov in dam pod vodstvom poslanca dr. Fr. Urbaniča. Ob dveh pa je bil banket v hotelu »pri pošti«. Dr. Gjalski je v krasnih besedah slavil biskupa, bisernega doktorskega jubilanta, izmed Slovencev pa je biskupu nazdravil g. Korošec, ki je povdarjal, kako biskup doktor-učenik vedno z besedo, v pismu, posebno pa z valedom uči Jugoslovane velike ljubezni do vere in domovine. Slovenski moški zbor je zapel več mičnih pesmic in Hrvati so se kar divili ob zvonkih glasovih slatinskega slavček-tenorista. Naj še Večni dolgo ohrani biskupa Strossmayerja na korist sv. cerkve in na radost vseh Slovencev.

Ljutomer. V petek, dne 1. t. m., ob 4. uri popoldne je udarilo v gospodarsko poslopje Antona in Marije Magdič v Drakovcih. Zgorela je hiša, gospodarsko poslopje in preša. Zavarovan je bil samo za majhno svoto 600 kron.

V Svetinjah se bode dne 15. avgusta vršila pri g. M. Pihlarju v Žerovincih ljudska veselica. Na vsporedu je petje in gledališki burki »Pravica se je izkazala« in »Štempihar mlajši«.

Zitne cene. V Mariboru: 1 hl pšenice 18 T 40 v, rž 16 K, ječmen 14 K 40 v, oves 16 K 50 v, koruza 13 K 40 v, proso 13 K 40 v, ajda 12 K, fižol 20 K. — Na Dunaju: 50 kg pšenica 7 K 33 v, rž 6 K 10 v, koruza 5 K 37 v, oves 5 K 67 v.

Sejmi na Štajerskem meseca avgusta. Arnovž 25., Lučane 11., Brežice 11., Kapela 18., Nemški Podčetrtek 11., Sv. Martin v Sulmski dol. (samo za blago) 16., Ljubno 26., Mozirje 16., Sv. Duh na Starigori, župnije Sv. Jurij ob Ščavnici 25., Sv. Filip v Verčah 29., Podčetrtek 11., Laško 25., Sv. Trojica v Slov. gor. 28., Sv. Jurij v Slov. gor. 12., Sv. Miklavž pri Draslingu 11., Strass 16., Muta 29., Vuzenica 16., Jarenina 18., Sv. Jurij ob Pesnici 20., Limbuš 16., Svičina (samo za blago) 28., Cmurek 25., Sv. Peter 29., Straden 16., Sv. Jernej 25., Sv. Tomaž pri Veliki Nedelji 29., Ptuiska gora 14., Hajdina 30., Sv. Lovrenc na Dr. polju 11., Počrež 16., Turnišče 26., Radgona 11., Rogatec 25., Sevnica 16., Poličane 29., Slov. Bistrica 25., Sloveniji Gradec 11., Velenje 25. Na novo potrjeni sejem v Rajhenburgu 26.

Cerkvene stvari.

Naš rojak jezuit o. Engelbert Rakevec, ki je dne 31. julija t. l. imel novo sv. mašo v Inomostu, pride v Travnik kot profesor na ondotni gimnaziji pod vodstvom o. jezuitov.

Biserne maša pri Sv. Lenartu poleg Velike Nedelje, katero je pel v torek tamošnji župnik, veleč. g. Franc Toplak, je bila sijajna. Vreme krasno, udeležba ogromna, ne samo iz domače župnije, ampak tudi od Velike Nedelje in Sv. Marjete, od Sv. Tomaža in Ormoža, od Polenšaka in Zavrča, od Središča in Sv. Miklavža, in kar je posebno iznenadilo, od Sv. Urbana, bisernega župnika rodnega kraja. Cerkveni obredi so bili gan-

ljivi, bisernik zdrav in čil joka solze veselja, verno ljudstvo čuti ž njim.

Za provizorja pri Sv. Nikolaju ob Laškem trgu je imenovan č. g. Franc Časl, župnik v St. Lenartu nad Laškem.

Kapela pri Radincih. Res, krasno se je začela buditi naša mladina pri Kapeli tudi v verskem oziru. Po občinah se zbirajo mladenci in deklice, kateri potem tekmujejo med seboj, kje bi se jih v ogromejšem številu zbral k sv. spovedi in k obhajilu. Zadnjo nedeljo se jih je zbralo k sv. spovedi in k obhajilu iz občine Radinci 85. Tako je prav, le tako naprej in »Štajerčevim« na ukom bo odklenkalo v Kapeli za vselej.

Društvena poročila.

Sv. Andraž v Slov. gor. »Zatorej zabil te ne bom, — Oj ti preljub! slovenski dom.« — Da, gospod urednik, nikdar ne! To sem sklenil na veselici pri Sv. Andražu v Slov. gor. Kaj pravim, na veselici?! To je bil shod, podučljiv in tudi zabaven. Da, zabaven, saj Slovenec povsod je veselega srca; in zakaj bi tudi ne bil?! Če pogledamo lepo zemljo slovensko, vso njeni lepoti, se pač ne bomo sramovali, da smo sinovi tega naroda. Na to veselico je prihitelo ljudstvo od blizu in daleč, da se je vse trlo. Prišli so Urbančani, Bolfenčani, Antonjevčani, iz Cirkevec, Maribora, Sv. Lenarta, Ptuja, Sv. Križa na murskem polju in tudi Jurjevčani od Ščavnice, ki slovijo kot posebno narodno organizirani, so nas počastili, ter nam zapeli mične pesmice. V naši sredini smo imeli tudi odlične goste, poslanca dr. Jurtela iz Ptuja, profesor Jurtela, ki je profesor na Ruskem, in nadporočnika Zrneca. Prišel je tudi zastopnik uredništva »Našega Doma«. Ker gospod slavnostni govornik ni mogel priti, je slavnostni govor odpadel in igralci so predstavljeni burko »Kmet Herod«. Čast vsem igralcem, ki so izvršili tako imenitno uloge. Gospod urednik, to je bilo smeha, da smo se kar za trebuh držali. Reči smem, da je ta burka prav pripravna razvedriti človeka in tudi vseskozi podučljiva, da ne smemo glave previsoko nositi. Kdor bi se rad prav od srca smejal, naj gre gledat »Kmeta-Heroda«, kako je mlečno kašo, in čita tiste učene »caitenge«. Pevski zbor zapel nam je krasne in umetne pesmi, da se nam je kar radosti topilo srce. Prepričani smo, da tudi na deželi pojemo, in to pojemo mnogo-krat lepše, kakor v marsikaterem mestu. Dež, ki nas je s svojo mokroto pognal v notranje prostore, ni mogel ohladiti našega navdušenja. Sedaj pa že lahko z mirno vestjo gledamo v boljšo, srečno prihodnost, ker narod se je zavedel svoje narodnosti ter vstal iz pogubnosnega spanja.

Slavnost Ciril-Metodova v Gornji Radgoni. Z veseljem moremo poročati o uspehu Ciril-Metodove slavnostne véselice našega bralnega društva. Prostorni vrt go stilne g. Osojnika bil je v ta namen od vrlih domačih slovenskih deklet ozaljšan z venci, trobojnicami in traki, da je človek kar z radostjo vstopil. Kakor vselej, tako smo se tudi pri tej veselici prepričali, da v Gornji Radgoni raste narodna zavest, in da mladi rod ne z bojazljivostjo, temveč s ponosom trdi: »Slovenec sem!« Živel mladi rod slovenski Gornje Radgone! — Sveta Ciril in Metod, kajih spomin ste tako slovesno obhajali, naj čuvata vas, vašo bodočnost, vaše narodno mišljenje, vaš mili jezik domači! — S kratkim jedernatim govorom pozdravil je vodja tamburašev in pevcev g. Janko Čirič došle goste od blizu in daleč. Toliko občinstva ni bilo kmalu vkup ko sedaj! Nad »1000« se nas je tlačilo vkup, da smo le bili navzoči! Prišli so sosedni Jurjevčani z izbornimi pevci in pevke, prišli so Kapelčani s pevskim zborom ter iz Sv. Benedikta. Navzoči so bili kakor po navadi g. notar Oton Ploj, ki s svojim odločnim postopanjem vnema vselej razumništvo k vdeležbi. Sedeli so v našem krogu č. gospodje duhovniki, bogo-

slovci in absolvirani vseučiliščniki. Celo gospodo iz Zagreba smo imeli v svoji sredini. — Tolmačil nam je v slavnostnem govoru predsednik bralnega društva č. gosp. Janžekovič zgodovino blagovestnikov ter Slovanov. — Navdušil je mladino za vnemo za svojo narodnost ter z ognjevito besedo čitanje dobrih listov bralnega društva pripovedal navdušen mladenič iz Sv. Benedikta, g. Roškar. Tudi g. Zemlič iz Radenc spodbujal je ljudstvo k vzajemnosti; istotako mladenič Nemec iz Sv. Jurija. Tako je prav! Č. g. bogoslovec Kranjc iz Sv. Jurija je v dobrem govoru pojasnil ljudem, kako le zmernost v pijači zamore povzročiti blagostanje naroda, povzdigniti narodno zavest in okreptiti telesno in dušno mladi rod slovenski. Da bi le izborna njegova beseda ne bila padla na slaba tla, temuč porodila obilo dobrega sadu. — Slavha pevska zpora moški ter mešan in tamburanje Gornje-Radgonskih je občinstvo kar očaralo. Vmes pel je tudi izborni pevski zbor iz Sv. Jurija ter iz Kapelje. — Zvečer vršila se je igra: «Sanje» na krasno ozaljšanem odru. Delo je gosp. slikarja Horvata, ki je akoravno z delom preobložen, izdelal spremembe odra prepotrebni igri. Dovršeno so igrali domači fantje in može ter slavnostni vodja, g. podpredsednik Čirič. Res pravcati gledališčni igralci! — Nedolžno veselje sijalo je vsem iz lic in polnoč je minula, ko smo se začeli razhajati trdeč, da te ljube urice so le sekunde bile. — Presrčna hvala gre v prvi vrsti priprediteljem veselice ter vsem vrlim mladeničem in mladenkam, ki so se toliko trudili za našo zabavo. — Živel g. Pelcl, ki je toliko skrbel za točnost in red pri slavnosti!

Jarenina. Slavna »mladenička zveza« priredila je v nedeljo, dne 3. avgusta ljudsko veselico. Vkljub nepretrganemu dežju bilo je mnogo ljudstva. Posetili so nas dragi nam rodoljubi od sosednega Sv. Ilja, prihiteli na okrašenem vozu od daljne Sv. Barbare, počastili nas bližnji Šentjakobanje in gosti od Zgornje in Spodnje sv. Kunigunde. Navdušeno je zaoril gromoviti »Živio« iz stoternih grl, ko je Fr. Sekol bratski pozdravil dobrodošlece. Pesmi glas je navduševal slušatelje. Močen pevski zbor jareninskega pevskega društva pod vodstvom vc. g. Jos. Čonča je pokazal zopet svojo krasno pesem. Hvala jim! Z jedrnato besedo je navduševal slavno občinstvo č. g. Anton Šparl ter povdarjal bratsko slogo in vzajemno delovanje v sedanjih burnih časih. Po govoru in petju je sledila igra »Sanje«. V tej podučljivi predstavi pokazali so mladeniči sposobnost in razumnost igranja. Vinko, (Fr. Šparl) glavni junak dejanja je izborno rešil svojo nalogu. Posebno dobro se je obnesel prizor dijakov in obsodba Vinkotova. Sploh so mladeniči izvrstno izvršili svoje uloge. Dobro se je obnesla tudi selska podoba »Na senožeti«. Nastop grabljevk in koscev z raznim orodjem, kretanje njihovo in petje narodnih napevov je povzročilo pozornost pri ljudstvu in vzbudilo veliko smeha. Bila je vesela vsa zabava do mraka, dasi je ljudstvo moralo stati v dežju. Srčno hvalo vsem sotrudnikom in obiskovalcem izraža odbor.

Dirkalsko društvo v Ljutomeru. Propozicije za konjsko dirko, ki jo priredi ljutomersko dirkalsko društvo dne 31. avg. t.l.: I. Začetna vožnja za na Štajerskem rojene in izrejene kobile in žrebce, ki še pri nobeni dirki tekmovali niso in so v lasti kmetskih posestnikov. Daril v znesku 450 kron in sicer 150 kron in eno zastavo prvemu, 120 kron drugemu, 75 kron tretjemu, 50 kron četrtemu, 30 kron petemu, 20 kron šestemu. 6 kron vloge. — Neobdarovani dobijo po 3 krone nazaj. II. Plemenska vožnja za istotake kobile in žrebce do 10 let stare ne glede na to, če so v kaki dirki tekmovali ali ne. Daril v znesku 500 kron, in sicer 200 kron prvemu, in še eno zastavo, 120 kron drugemu, 80 kron tretjemu, 50 kron četrtemu, 30 kron petemu in 20 kron šestemu. 6 kron vloge. Neobdarovani dobijo po 3 krone nazaj.

III. Dopolnilna vožnja za do 12 let stare na Štajerskem rojene in izrejene kobile in žrebce. Konji z boljšim kilometerskim rekordom kar kor 2:15, dobijo za vsako boljšo sekundo 15 metrov doklade. Tri častna darila, in sicer en amerikanski gyg (dvokolo) in eno zastavo prvemu, ena amerikanska dirkalska vprega drugemu in ena ura tretjemu. Vloge 5 kron. Neobdarovani dobijo po 3 krone nazaj. — Vozcem je pristop iz cele Štajerske. Prijaviti se je ustmeno ali pismeno pri gosp. Mat. Semliču, trgovcu v Ljutomeru, do 29. avgusta opoldne. Poznejša naglasila dovoljena so le s podvojeno vlogo. Vse natančneje izve se pri »Dirkalskem društvu v Ljutomeru«.

Šoštanj. Težko so Šaleščani pričakovali 3. avgusta. Po celi dolini se je ljudstvo pogovarjalo, da se bo udeležilo slavnosti, katero je sklenil pripraviti čitalniški odbor. Priprave so bile velike. Vrt gosp. Rajsterja je bil okrašen s smrečjem in venci; neštevilno trobojnic, ki so bodle renegatom tako v oči, da so se poskrili po kotih, kakor plašljivi zajci, je naznanjalo ljudem, da bode praznovala »Čitalnica« svoj 20 letni obstanek. Žal, da je neugodno vreme nekoliko prepričilo lep načrt. Občinstvo, katerega se je zbral v dežju jako mnogo, se je moralno podati iz vrta v sobane. Mnogo kmetov in kmetic je odšlo, ker ni bilo za toliko množico prostora. Vsi smo obžalovali, da ni bilo mogoče sedeti na vrtu, zakaj bila bi tukaj prava ljudska veselica. — Najprvo je pozdravil vse navzoče prav prisrčno predsednik »Čitalnice« gosp. notar Kolšek. Častni predsednik gosp. dež. poslanec J. Vosnjak je v jako poljudnih besedah označil zgodovinske črtice čitalničnega obstanka. Opozarijoč na rek, katerega je na Žalskem taboru l. 1868 čital še kot mladenič na nekem slavoloku: »Bog kliče, in Slovenci predolgo potlačeni stopajo čvrsto naprej na svoje slavno mesto« je povdarjal, da se je po tem navodilu ravnal, ko je prišel v Šoštanj, ki je bil tedaj še popolnoma v nemškutarskih rokah. Bila je v dolini neznašna narodna mlačnost; lokalni patrijetizem Šoštanjanov in Velenjanov je preprečil vse skupno delovanje na narodnem polju. Leta 1882 so se še le začeli gibati in zbirati narodni odločilni krogci. Osnovali so 3. septembra čitalnico s sedežem v Drožmirji v hiši gosp. M. Tajnika. Otvoritve se je vdeležilo več tisoč ljudij, posebno je omeniti korporativno vdeležitev Savinjskega sokola. Društvo je bilo nekaj časa le na papirju; imelo je svoje občne zbole, kar je bilo vse. Namen se ni mogel izvrševati, ker je bil sedež predaleč zunaj trga. V Šoštanju so bile razmere tedaj še take, da se ni upal niti jeden krčmar v zeti čitalnice pod svojo streho. Naselil se je v trgu gosp. Rajster, ki je čitalnici z veseljem ponudil svoje skromne prostore. Toda veselice so se morale še vedno prirejati v nemškutarskih gostilnah. Še le l. 1890, ko je »Posojilnica« kupila na trgu lepo hišo, se je začelo pravo delovanje. Dušatega novega življenja je bil prerano umrli notar Kačič, kateremu v čast zakliče občinstvo »Slava«. Postavil je l. 1897 g. Rajster lep hotel; s tem se začne v čitalnici nova doba; nastopile so mlade, čile moči, ki delajo krepko v probajo ljudstva. Pevci, tamburaši in gledališčni igralci prirejajo veselico za veselico, da bi se dosegel pravi namen čitalničin in se širila prosveta med ljudstvom. Govornik konča: »Bog daj, da bi bilo dano starejšim doživeti, da bi se zbirali v čitalnici tudi isti krogi, ki se je sedaj izogibljejo.« Občinstvo je burno odobravalo besede slavnostnega govornika. Nastalo je jako živahn veselje, katero so podvajili pevci in tamburaši, ki so rešili svojo nalogu prav poohvalno. Vse točke je občinstvo spremjevalo z burnim ploskanjem. Z velikim zanimanjem je pričakovano začetka igre »Berite Domovino«; saj so vsemi dobro vedeli, da nastopijo na odru že znane, čile moči, katerih požrtvovalnost rodi dober sad. Vzbudilo se je v kratkem času

med ljudstvom veliko zanimanja za gledališčne predstave. Tudi to pot so se vse dobro odrezali. G. Zok je vzbudil mnogo smeha, vse se je zadovoljno krohotalo; gospa Kocbek je igrala resno in ponosno, kakor je bilo primerno njene ulogi; gospodična Likerjeva je pokazala, kako se morajo vesti prave zljubljene deklice; g. Lukman je marsikom potkal na prsa in ga opominjal, kako mora braniti slovenski jezik. Vse je bilo navdušeno, ko je zmagal dr. Dragič s svojim razumom in energičnim nastopom neizobraženega uradnika, ki se je toliko potegoval za nemško »špraho«. Po predstavi se je začelo pridno plesati; še le rano v jutru so se poslavljali ljudje in zapuščali Šoštanj. — Povdarjati moramo še posebno, da je nas najbolj veselilo, ko smo videli, kako po domače so se kretali kmetje med tržani. Vidite kmetje, bili ste med Slovenci, med svojimi ljudmi! Le iščite vedno prostorov, če greste v gostilno ob nedeljah in praznikih, in izogibajte se nasprotniških krčem; tam gospodujejo tisti mogočneži, ki govorijo z Vami samo tedaj slovenski, če je treba, da bi Vam izvlekli denar iz žepov. Le svoji k svojim! Šoštanjski.

Iz drugih krajev.

Nikar ne razodevaj svojih skrivnosti v zaporu. Jožef Volbenk je rojen in živi v Ljubljani, torej je prava »ljubljanska srajca«. Policija ima nanj neizbrisne spomine. Dolgo postavo Jožefa Volbenka se često vidi pred katero razdrapano panorama, v katero s hripavim glasom vabi »nais ja heršoff ogledaja«. Te dni je Jožef Volbenk bil toliko nepreviden, da je naredil nekaj tacega, da mu je to prineslo že dvajseto obsodbo. To svojo dvajsetletnico je ravnokar dokončal v zaporih na Žabjaku. Ondi se je seznanil v zaporu z Lovrencem Kolmanom. Mnogo sta si pripovedovala ta dva moža. Vroče je bilo in Kolman se je spomnil, kako je prijetno v prostem življenju dušiti si žejo s pijačo. Skrivnostno je pripovedoval Volbenku, da ima doma pod posteljo skrit goldinar, s katerim si bo ugašal žejo, ko pride na prostoto. Volbenk je bil iz zapora izpuščen en dan prej, nego Kolman. Komaj je Volbenk prišel iz zapora, že jo je mahnil na Kolmanov dom. »Dobro jutro, mamica!« nagovoril je Kolmanovo mater. »Bog ga daj!« je odgovorila mamica in poslušala z očitnim zanimanjem povest o svojem zaprtem sinu. Volbenk ji je pravil, da ga mora zjutraj počakati pred Križanki, od koder gresta na dobro kupčijo, in pravil je mamici, da ima Kolman skrite »muštre« pod posteljo in da mu je naročil, naj mu jih prinese pred Križanke. Mati mu je pustila, da je Volbenk vse prevrnil pod posteljo. Ko je Volbenk prišel do Kolmanovega goldinarja, se je hitro poslovil po »špansko«, katero navado je baje neki premeten Ljubljančan, ki je potoval po Španskem, pred davnim časom zanesel tudi v Ljubljano. Drugi dan se je pojabil Kolman na svojem domu. Mati ga je veselo sprejela. Dobri sin jo je s sijovsko ljubeznijo povabil »na šnops«. »Tri dni sem bil zaprt in prileglo se bo sedaj!« mrmral je, ko je iskal pod posteljo skriti goldinar. A goldinarja ni bilo! Mati, ki je mislila, da je njen sin napravil že dobro kupčijo z »muštri« in da jo zato vabi na žganje, mu je začela hvaliti Volbenkovo postrežljivost. Debelo je Kolman pogledal svojo mater. Takoj mu je bilo jasno, da je bil dan prej Volbenk pod njegovo posteljo in da mu je odnesel goldinar. Namesto žganja je moral sedaj Volbenka okoli in daje nauke, naj svojih skrivnosti nihče drugim ne pravi v zaporu.

Mokra leta. Letos mnogo dežuje, a bila so leta, ki so bila dežja še bogatejša. Leta 1315 je lilo od maja do novega leta vsak dan; leta 1401 od srede marca do konca septembra; leta 1405 od avgusta do novega leta; 1486 je ob žetvi toliko časa deževalo, da je ostalo žito nepožeto; 1494 ni bilo skoraj nič žetve in pota so bila tako mehka,

da vozniki niso ničesar zaslužili; leta 1528 so bili od konca julija do srede novembra samo štiri suhi dnevi, sicer je deževalo vsak dan; leta 1579 je bilo tako mokro, da so morali kmetje polagati deske in brune, sicer niso mogli voziti; leta 1660 je deževalo od binkošti do pozne jeseni, da se je pokvaril ves pridelek; leta 1786 je bilo jako deževno in mnogo povodenj.

Plemenito delo. Pred 80 leti se je peljal po cesti Anagni v Carpineto voz, v katerem je sedel majhen, še bolehen deček in njegov vzgojitelj. Naenkrat se voz ustavi. Deček je namreč videl na cesti ležati majhnega fantka, ki se je bridko jokal. Ko ga deček vpraša, kaj da je, pove mu fantek, da mu je neki voznik povozil nogo in hitro zopet oddirjal. Deček hitro skoči k bližnjemu potoku, vzame vode in izmije krvavečo nogo. Nato vpraša, kje je ubogi deček doma. Ko mu ta pokaže malo gorsko vasico, vzame ga v svoj voz in pelje domov navzlic ugovorom svojega vzgojitelja, kateremu reče: »Jaz storim to, kar bi vsak kristjan naredil; saj vendar ne morem reveža pustiti na cesti.« Ko pride domov, ga mati veselo s solzami v očeh objame. Revežu pa takoj preskrbi zdravnika in zdravil. Ta plemeniti deček je postal pozneje duhovnik, škof in papež Leon XIII.

Turin in podgane. Mesto Turin na Laškem mora posebno veliko trpeti pred — podganami. Ta žival se je ondi tako zaredila in pomnožila, da vsa navadna sredstva nič ne pomagajo. Ako se jim da strup, ga niti ne pokusijo; mačk se ne boje, ampak jih složno zapode v beg, in še vesele smejo biti, da kje svoje dlake ne puste. Ako jih hočeš podušiti z dimom, se ti rogajo. Največ trpi pred temi roparji poštno poslopje. Nobena reč ni varna pred njimi. Tudi pred pismenimi skrivnostmi nimajo že prav nobenega respeksa. Vsa pisma so pred njihovimi zobmi v nevarnosti. Poštna uprava že resno premišljuje, ali ne bi kazalo postaviti novo masivno poslopje, kjer bi bili morebiti varni pred temi sovražniki.

Žrtve v Sen Pieru. Kakor se poroča, je katastrofa v Sen Pieru bliskoma nastopila. Tako najdejo v mestu ljudi, ki so še popolnoma v istem položaju, kakor jih je dohitela smrt. Tako so našli že več trupel, ki so obrnena proti vulkanu in jasno izražajo strah. Nekega moža so dobili na cesti, česar noge in roke so kazale na to, da ga je smrtna kosa pokosila sredi teka. Drugi so bili še primizi, ko je začel vulkan bljavati. Nekateri so v takem položaju, kakor da bi se poslavljali. Z jedno besedo, mesto St. Pierre je novodoben Pompej.

Kolodvor so oropali na Českem na postaji Eulen. Tatovi so udrli v skladišče, izvleklki na prosto vse kovčuge in iz njih pobrali, kar je imelo kaj vrednosti.

Gospodarske drobtinice.

Gnoj in gnojenje.

(Dalje.)

Tega del pa tudi čilisoliter, v katerem je dučec ravno v solitarni kislini, tako naglo na rastline vpliva. Solitarna kislina je torej za neposredno rastlinsko hrano pripravljen. Žal pa, da solitarne kislino zemlja ne zadržuje. Ako natresememo naenkrat mnogo čilisolitra, ga bode voda, prej ko ga zamorejo rastline porabiti, v globočino sprala.

Sicer podajamo dušec navadno v amonijaku. Amonijak pa vsak kmetovalc pozna. Gotovo ga je že mnogokrat zažegetal po nosu, ko je stopil v prej zaprt konjski hlev, ali ko je kidal konjski gnoj. V obliki amonijaka pa rastline kaj malo dušca povžijejo, temveč se mora amonijak prej, kakor smo že gori omenili, v solitarno kislino spremeniti. Ta prekroj amonijaka v solitarno kislino s pomočjo kisleca iz zraka pa zopet bakterije povzročajo. V tem razmerju torej kakor se pretvarja amonijak v solitarno kislino, zamorejo rastline tudi dušec povzvati. Amonijak torej počasneje vpliva

nego solitarna kislina. Ima pa tudi eno dobro lastnost. On ni tak nestalnej kakor solitarna kislina, temveč ostane, kamor ga denemo, zemlja ga obdrži. Posebno sprstenina ga zadržuje posredno ali neposredno.

Z živinskem gnojem, kompostom, zelenim gnojem itd. damo pa rastlinam le jeden del dušca v obliku solitarne kislino ali amonijaka. Večji del je šele v organičnih spojinah, ki se stavljajo tak gnoj. Te organične spojine morajo še le po malem trohneti. Pri tem trohnenju nastaja amonijak in iz amonijaka še le solitarna kislina. To trohnenje kakor te spremembe tudi pospešuje apno. Tega del se zmeša apno med kompost in se tudi na polje apno trosi.

Najhitreje torej vpliva solitarna kislina, počasneje amonijak in najpočasneje pa dušec v organičnih snoveh. Pa organične tavarine se pri enakih pogojih ne razkrajajo vse enako. Tega del je njih vrednost kot gnojilo različna. Ako je vrednost čilosolitra 100, potem je vrednost dušca v amonijakovih soli 90, v zelenem gnuju 27, v živinskem gnuju 45, v krvi in moki od rogov 70.

b) fostor.

Fosfor jemljejo rastline iz zemlje v obliku fosforove kislino oziroma njenih soli n. pr. fosforovega kislega kalija.

Fosforovo kislino ima zemlja že od narave v sebi. Nje množine pa so v zemlji zelo različne. Od tisoč delov zemlje je 0·4 do 9·6 delov fosforove kislino. Pa ta fosforova kislina zemlje je rastlinam zelo različno prisotna. Šele vsled počasnega razkrajanja pride po malem rastlinam v korist. Tega del zamore imeti zemlja mnogo fosforove kislino, pa je gnojenje s to snovjo le potrebno in koristno. Brez fosforove kislino pa rastline ne morejo vspevati. Ta je za rast neobhodno potrebna in se nahaja v vseh delih rastlin, posebno pa v semenu. V pridelkih se je mnogo zemlji odtegne. Tako je n. pr. v 100 q zrna rži do 85 kg fosforove kislino.

Dobra lastnost fosforove kislino je pa ta, da ona ostane v zemlji, da je voda ne izpira tako kakor izpira solitarno kislino. Zemlja jo dobro drži in tako ne gre nič fosforove kislino v izgubo četudi ž njo močnejše gnojimo. Gnojenje s fosforovo kislino je posebno ugodno tedaj, kadar je dovolj apna v zemlji. To jo dobro zadrži pa napravi tudi ž njo rastlinam lažje pristopne spojine. Kjer se s fosforovo kislino gnoji, tam naj se gnoji tudi z apnom, posebno, če tega v zemlji primanjkuje.

c) kali.

Kali je zelo važna redilna snov za rastline. Nekatere ga posebno mnogo rabijo n. pr. trs, krompir, pesa, trave itd. Važen je kali za nastajanje škroba, sladkorja itd. v rastlinah, vpliva torej tudi zelo na kakovest pridelka. To pride gotovo v poštov pri grozdji, sladkorni pesi, ječmenu za pivovarne itd. Kali se nahaja v zemlji v raznih soleh in v tej obliki ga rastline sprejemajo.

V zemlji nahaja se kali od narave v tako različnih množinah. Bolj kot je zemlja peščena, manj ima kalija, bolj je treba gnojiti ž njim. Kakor amonijak in fosforovo kislino tako zemlja tudi kalijeve soli dobro veže. Apno pa napravi tudi kalij rastlinam bolj pristopen.

Gnojenje s kalijem je v obče velike važnosti, tudi na težkih zemljah, katere ga imajo že od narave precej. Praktični vinogradniki so opazili, da kjer je več kalija, ima grozdje več sladkorja.

d) kalij (apnenec).

Apno je kot redilna snov večini rastlin zelo potrebno. Detelje n. pr. ne vspevajo tam, kjer je malo apna. Na tleh, ki imajo malo apna, rastejo kiselice. Apno je neki za to potrebno, da veže sčavno kislino, ki je sicer rastlinam strupena. Ta sčavna kislina nastaja v listih in tam najdemo tudi apno spojeno s to kislino.

Pa glavna korist apna ni njega redilnost za rastline. Ta je primeroma majhna. Pač pa ima mnogo drugih koristnih lastnosti, katere hočemo še pozneje omeniti. Da napravlja fosforovo kislino, kalij in dušec rastlinam bolj spešuje trohnenje organičnih snovi itd. smo že pristopne, da poprej omenili. Na vsak način naj bi kmetovalci večjo pozornost apnu naklonili.

(Dalje sledi.)

„Dijaški dom“ v Celju.

(Izkaz IX). Za „Dijaški dom“ v Celju so nadalje vplačali prispevke: Gosp. dr. Fran Lastavec, Protin in 20 K, č. gosp. Franc Hirti, župnik v Slivnici pri Hočah 5 K, preč. g. Jernej Voh za Neimenovanca 20 K, č. gosp. Ivan Kynčil, upravitelj župe v Račicah, pošta Buret, Istra 3 K 20 v, gosp. dr. Karl Vrečer v Gradcu, Neuthorgasse 51, prvi obrok kot ustanovnik 50 K, č. gosp. Franc Cerjak, kaplan v Šmarju pri Jelšah 35 K, g. dr. Karl Ludovik Huth v Ljubljani 4 K, č. gosp. Škerbec Martin, župnik na Planini 5 K, gosp. Joh. Liesskočnik, c. kr. vodja samost. gimnazijalnih razredov v Celji 10 K, gosp. Aneta Kučec v Laškemtrgu v družbi z g. C. Drolc, C. Elsbacher, R. Salnič in Ed. Kuček nabrano svoto 4 K, č. g. Jernej Vurkelc, župnik v Dobju 20 K, gosp. Franc Pišek, sollicitator v Kozjem 10 K, g. E. Slanc, nadučitelj pri Sv. Bolfenku 5 K, g. J. Zabavnik pri Sv. Bolfenku 5 K, g. Martin Salamon pri Sv. Bolfenku 1 K, g. Franc Zabavnik pri Sv. Bolfenku 2 K 60 v, g. Franc Vrabl pri Sv. Bolfenku 1 K, g. Anton Janežič pri Sv. Bolfenku 1 K, g. Franc Vraz pri Sv. Bolfenku 40 v, g. Andrej Zadravlj pri Sv. Bolfenku 40 v, gosp. Vid. Habjančič pri Sv. Bolfenku 20 v, gosp. Martin Senveter pri Sv. Bolfenku 40 v, Anton Borko pri Sv. Bolfenku 1 K, č. g. J. Flis, generalni vikar v Ljubljani 20 K, gosp. Matej Šuhač, gimn. prof. v Celju 5 K, g. dr. Vilimek, prakt. zdravnik v Gornjemgradu 5 K, g. Josip Kranjc od gdč. Ljudmila Plaper, učiteljice v Mozirji, pri sestanku šoštanjskega, celjsko-vranskega in gornjegrajskega učit. društva v Šmartnem na Paki 8. junija t. l. nabrano svoto 30 K, g. Jakob Melavc, posestnik v Lačevski 2 K, g. Janez Binder, čevljar 2 K, g. Alojzija Dernovšek v Trnovljah 4 K, g. Rozalija Plavšer v Trnovljah 4 K, gosp. Koštomaj Jože, gostilničar pri Jelenu v Celju 10 K, Marko Vacac, davčni izterjavec v Slov. Gračcu 1 K, g. Franc Pišek v Orehovivasi 2 K, g. Jožef Zaggar v Solčavi 5 K, č. g. M. Š. 5 K, č. g. Kolarič Ant., kaplan pri Sv. Magdaleni pri Mariboru 5 K, č. g. Cede Jožef, kaplan pri Sv. Magd. pri Mariboru 5 K, Mojzishek Anton, župnik v Št. Rupertu nad Laškem 5 K, Jožef Flek, prosti in mestni župnik v Ptiju 50 K, g. Franc Gajšek v Poličanah, čisti dobiček veselice sv. Cirila in Metoda 10 K, g. Janko Košan, c. kr. prof. v Mariboru 10 K, g. Ivan Radimsky, češki dež. in drž. poslanec, c. kr. ritmojster v pokoj. v Kolinu o priliku obiska Nar. doma v Celju 80 K, slavno županstvo na Doberni 20 K, slav. občina Rečica, okraj Gornjigrad 50 K, slav. trška občina Šoštanj 120 K, slav. okrajski zastop na Vranskem 200 K, g. Anton Dolenc, zelez. mojster v Logatecu 9 K, katero svoto dopolni g. Fran Jošt na 10 K, gg.: Anton Hrastnik, župan v Dobru 2 K, Franc Ronner, obč. tajnik v Dobru 1 K, Peter Majdič, lastnik valč. mlinov in veletržec v Celju 200 K, slav. občina Petrovče 20 K, g. J. Lavrič, trgovec na Vranskem 5 K, slav. občina Št. Peter v Savin. dolini 10 K, mariborski bogoslovci 1. 1902 200 K. Skupaj v tem izkazu 1302 K 66 v.

Listnica uredništva. St. Marjetič niže Ptuja. Drugih dopisov nismo sprejeli. Tega pa ne moremo sprejeti, ker takih dopisov od nikoder ne sprejemamo, sicer bi bil naš list mnogokrat poln slovesov. — Police pri Radgoni. Rodoljuben pozdrav. Ne razumemo dopisa, osobito zadnjega stavka ne. Prosimo pojasnil! — Sv. Vid: Hvala, ako je prilika, porabimo! Sporočajte včasih kake novice!

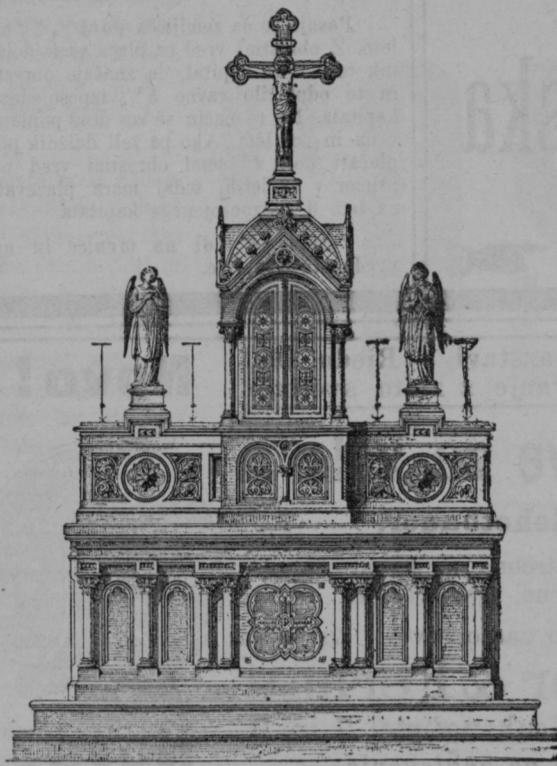
Loterijske številke

Gradec 2. avgusta: 28, 18 21, 72, 15.

Dunaj 2. avgusta: 28, 45, 50, 35, 61.

Društvena naznanila.

Dne 10. avg.:	»Gosp. bral. društva« veselica z igro »Vedeževalka« pri Sv. Urbanu pri Ptiju. Sodelujejo tamburaši iz Št. Jurija ob Ščavnici in andraševski pevci.
» » »	Slov. fer. akad. društva »Bodočnost« veselica pri Mali Nedelji s poučnim predavanjem iz gospodarske stroke in gledal. igrama ter petjem.
» » »	Veselica pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. v prostorih g. Ign. Gomzi na korist »Dijaškemu domu« v Celju. Začetek ob 4. uri popol.
» » »	Kmet. bral. društva v Starem trgu tik Slov. Gradcu veselica na vrtu g. Petriča. Gled igra, tamburanje in prosta zabava. Začetek ob polu 5. pop.
Dne 17. avg.:	»Bral. društva v Cezanjevcih« veselica s petjem, predavanjem in igro »Sv. Neža« v šolskih prostorih.

Slovenska tvrdka!
Weberjevih dedičev naslednik
VINCENC ČAMERNIK
oblastveno preiskušeni kamnoseški mojster
299 4 v Celju
Nova ulica štev. 11.

Delavnica mramornatih altarjev ter drugih umetnih kamnoseških del,

čez 200
nagrobnih spomenikov

različnih mramorjev, granitov in sijenitov
po najnovejših, modernih načrtih

vedno v zalogi.

Vsa stavbena kamnoseška dela.

Pohištvene plošče za mizarje. — Likanje in struganje mramora s strojno silo.

Lastni kamenolomi.

Obrise na zahtevanje izdelam takoj. — Priznano solidna in fina dela. — Postrežba točna.

Novo!
Molitvenik
Sveto opravilo.

Za mladino in tudi za odrasle.

Spisal
Jožef Čede,
kapelan.

Cena 70 vin., po pošti
10 vin. več.

— Priporoča —
tiskarna sv. Cirila.

Novo!

Vizitnice
vsakojake vrste
priporoča
tiskarna sv. Cirila.

Razglas.

369 2-1

Podpisano županstvo naznanja, da je c. kr. namestništvo v Gradcu dovolilo še

dva nova živinska sejma v Rajhenburgu

in sicer na **dan 29. januarja** in **26. avgusta** vsakega leta. Kupci in prodajalci ste vabljeni od bližine in daljave na ta sejma.

Prvi sejem se bode vršil dne 26. avgusta t. l.

Županstvo trg Rajhenburg.
M. Presker.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda stane 2 v.

Najmanja objava 45 v.

Večkr. objava po dogovoru.

Vsaka beseda stane 2 vin.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravnijo se mora znamka za odgovor pridjeti.

Proda se.

1. **vdova ali samska gospodinja**, ki je izvrstna kuharica in zna voditi veče gospodinjstvo.

2. **samski viničar**, ki je tudi v poljedelstvu in živinoreji izvežban.

3. **mlad vrtnarski pomočnik**.

Pismene, dosedanje službovanje obsegajoče ponudbe, pošljejo se naj do 16. avgusta t. l. upravnemu.

370 2-1

Zidana hiša, 15 minut od magdalenske cerkve. s 3 sobami, kuhinjo in kletjo, travnika in vrta okoli pol orala, $1\frac{1}{2}$ orala je lesa, se proda v Poberžah. — Naslov pri upravniju.

366 2-1

Orglje z dvema spremembama, 4 oktave, v prav dobrem stanju in s prijetnim glasom, se po nizki ceni prodajo. Najbolj pripravne so za učence in tudi organiste, da sebe in pevce vadijo. Naslov pri upravniju „Sl. Gosp.“

367 3-1

Proste službe.

Postranski zasluzek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, delojubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

285

Čevljarskega učenca sprejme Fr. Narath v Marihoru, Koroška cesta št. 9.

358 3-1

Oseba srednje starosti želi službe za oskrbničko ali za samostalno kuharico, dela tudi vsakoršno delo. — Naslov pri upravniju.

359 1-1

Trgovski pomočnik, ki je poštenega, krščanskega obnašanja ter izurjen v vseh trgovskih strokah, se sprejme pri „Kmetijskem drustvu v Laškem.“

362

Organist in cerkovnik z dobrimi spričevali, cecilijsko izurjen, želi službe. Naslov pri upravniju.

372 3-1

Venček cerkvenih pesmij za šolarje

je izšel v VI. popravljenem natisu. — Komad velja 20 v., 50 komadov za 8 K 50 v., 100 komadov 16 K. **proti predplači.**

Poština za komad 4 v., za 50 in 100 komadov 30 v.
Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zelo priljubljena knjižica
mej mladino povsod, kjer
so jo naročili.
Vsak šolarbi jo moral imeti.

Trgovina s krčmo vred se da v najem. — Ponudbe na Anton Zerenc, Maribor poste restante.

364 2-1

Stroj za šivanje, še dobro ohranjen, se po prav nizki ceni proda pri g. Jožefu Verdniku, Spodnja Nova vas, pošta Slovenska Bistrica.

365 3-1

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoludne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojem premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodiča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Stanje hranil. vlog **16 milijonov K.** Rezervni zaklad nad **370.000 K.**

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu
zraven rotovža

320 2

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljšča po 4 1/4 % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odpalčilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z vsemi obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Velika zaloga švicarskih ur

ANTON KIFFMANN,
urar, Maribor, Gosposka ulica 5 (vis-à-vis Grubitsch)

280 5

— Za vsako uro se jamči več let.
Samodobrodoče in preskušene ure se prodajajo.

Srebrna ura z dobrimi kolesci 6 gld.
Z najfinije uredbo in posebno močnimi
pokrovci 7 gld. 50 kr.

◆◆◆ Srebrna ura, z dvema pokrovoma in
dobra kolesci velja 7 gld. 50 kr.
◆◆◆ Najfinje, močna trpežna ura 8 gld. 50.

Iste ure z bolj navadnim kolesovjem mnogo ceneje!

Razpošilja se po poštnem povzetju. — Neugajajoče ali slabo
idoče ure, ako se v 14 dneh povrnejo, se zamenjajo ali vrne denar.

Ustmena zniževalna dražba

**dozidanja jednega nadstrodja pri dvo-
razrednici v Dornavi** se vrši v nedeljo, dne
24. avgusta t. l. ob 3. uri popol. v tamošnji šoli.
Stavba se odda skupaj le jednemu podjetniku. Izklicna
cena je 16.000 K. Stavbeni načrti, stroškovnik in stavbeni
pogoji so na ogled pri domačem nadučitelju. Vsak licitant
mora pred licitacijo položiti varščino 5% izklicne cene.

Krajni šolski svet v Dornavi,

363 2-1

dne 3. avgusta 1902.

Janez Veršič, načelnik.

Pri kmetijski razstavi v Riedu 1901
najvišje odlikovanje z zlato svetinjo.

Novo!

Podkove za vole

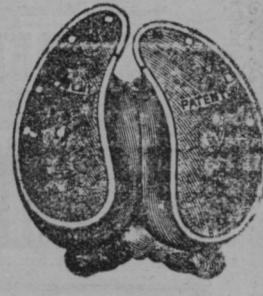
patent. **Zehetbauer.**

Neobhodno potrebno za posestnike, go-
spodarstva, pivovarne, žganjarije itd.

Glavno zastopstvo: 455 25-22

Echinger & Fernau
DUNAJ XV, Neubaugürtel 7 in 9.
Prospekti na zahtevanje.

Novo!

Slovenska liturgična knjiga!

Novo!

Novo!

Obrednik za organiste.

Obsegata vse obrede, ki se obhajajo med letom po župnijskih cerkvah na deželi n. pr. na Svečnico, Peplinico, Cvetno nedeljo, Veliki teden, Markovo i. t. d., blagoslavljanje vode na praznik sv. Štefana, vina na god sv. Janeza, hiš na god sv. Treh kraljev, nove šole, novih orgel i. t. d., sprejem novega župnika, škofa i. t. d. Knjiga lično v platno vezana z rudečo obrezo stane s pošto vred **1 K 60 v.** pri založniku č. g. **M. Štrakl**, kn. šk. revidentu v Mariboru, Štajersko.

Novo!

Novo!

Koralni napevi v navadnih notah!

SLOVENCI!

— darujte za —

„Dijaški dom“ v Celju!

„Vzajemna zavarovalnica“ v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 Medyatova hiša

vzprejema zavarovanja vsakvrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbji. — Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medyatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska.

Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni
zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

524 31

Rojaki zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Svoji k svojim.